



DKK-001-014406 Seat No. _____

M. A. (Sem. IV) (CBCS) Examination

May / June – 2015

Sanskrit : Paper-ECT-06

(Puranashastra)

(New Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 014406

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

सूचना/Instruction :

दरेक प्रश्नांना जवाबो मुख्य उत्तरवर्डीमां ज आपवाना रडेशे.

Write answer of **all** questions in main answer-sheet.

१ कोई अेक पर नोंध लखो : १४

1 Write note on any **one** : 14

पुराणं पञ्चलक्षणम् । – आ विधाननी यर्या करो.

अथवा/OR

पृथुचरित्र उपर विस्तृत नोंध लखो.

Discuss fully the पृथुचरितम्.

अथवा/OR

ध्रुव आप्यान विशे विगते यर्या करो.

Discuss fully the Akhyana of 'ध्रुव'.

२ (अ) नीयेनामांथी कोईपण अेक विशे सविस्तर नोंध लखो : १०

2 (A) Write a detailed note on any **one** of the following : 10

(१) क्षीरसागरमंथन प्रसङ्गः ।

(२) वराहअवतार ।

- ૨ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિશે સવિસ્તર નોંધ લખો : ૧૦
- ૨ (B) Write a detailed note on any **one** of the following : 10
- (૧) ભારતવર્ષવર્ણનમ્ ।
- (૨) પાપ – પ્રાયશ્ચિત – નરકવર્ણનમ્ ।
- ૩ (અ) કોઈપણ બેનો અનુવાદ કરો અને વિગતવાર સમજાવો : ૧૦
- ૩ (A) Explain any two verses with translation : 10
- (૧) સન્નિતસ્યાપિ મહતા વત્સ ક્લેશેન માનવૈઃ ।
યશસસ્તપસશ્ચૈવ ક્રોધો નાશકરઃ પરઃ ॥ – ૧.૧.૧૮
- (૨) સ્વર્ગાપવર્ગો માનુષ્યાત્પ્રાપ્નુવન્તિ નરા મુને ।
યન્નાલિરુચિતં સ્થાનં તદ્યાન્તિ મનુજા દ્વિજ ॥ – ૧.૬.૧૦
- (૩) ન ત્વાં કરોમ્યહં ભસ્મ ક્રોધતીવ્રેણ વહ્નિના ।
સતાં સપ્તપદં મૈત્રમુષિતોઽહં ત્વયા સહ ॥ – ૧.૧૫.૪૧
- (૪) સર્વ એવ મહાભાગ મહત્વં પ્રતિ સોઘમાઃ ।
તથાપિ પુંસાં ભાગ્યાનિ નોઘમા ભૂતિહેતવઃ ॥ – ૧.૧૯.૪૪
- ૩ (બ) કોઈપણ બેનો અનુવાદ કરો અને વિગતવાર સમજાવો : ૧૦
- ૩ (B) Explain any **two** verses with translation : 10
- (૧) ઇતઃ સ્વર્ગશ્ચ મોક્ષશ્ચ મધ્યં ચાન્તશ્ચ ગમ્યતે ।
ન ખલ્વન્યત્ર મર્ત્યાનાં કર્મ ભૂમૌ વિધીયતે ॥ – ૨.૩.૫
- (૨) કુટસાક્ષી તથાઽસમ્યક્ચક્ષયાતેન યો વદેત્ ।
યશ્ચાન્યદનૃતં વક્તિ સ નરો યાતિ રૌખમ્ ॥ – ૨.૬.૭
- (૩) પ્રાયશ્ચિતાન્યશેષાણિ તપઃ કર્માત્મકાનિ વૈ ।
યાનિ તેષામશેષાણાં કૃષ્ણાનુસ્મરણં પરમ્ ॥ – ૨.૬.૩૯
- (૪) કર્મ યજ્ઞાત્મકં શ્રેયઃ ફલં સ્વર્ગાપ્તિલક્ષણમ્ ।
શ્રેયઃ પ્રધાનં ચ ફલે તદેવાનલિસંહિતે ॥ – ૨.૧૪.૧૪
- ૪ નીચેના પ્રશ્નોનાં એક અથવા બે વાક્યોમાં ઉત્તર આપો : ૬
- ૪ Answer the following questions in **one** or **two** lines : 6
- (૧) વિષ્ણુપુરાણમાં પહેલા અંશમાં શુ કહેવાશે ?
- (૨) શ્રી વિષ્ણુને કોના તારનાર કહેવામાં આવે છે ?
- (૩) અન્ન, ગોરક્ષા, કૃષિ, વ્યાપાર – કોના સમયથી આરંભ થયો ?
- (૪) કેટલા નિમેષોનો એક 'કાષ્ઠા' નામનો કાળ બને છે ?
- (૫) પૃથ્વીના કેટલા દ્વીપો છે ? કયા કયા ?
- (૬) સૂર્યના અશ્વો કોને કહેવાય છે ?

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ દશ વૈકલ્પિક પ્રશ્નોના જવાબ આપો : ૧૦

5 Answer the following any ten M.C.Q.s : 10

(૧) નારાયણની વ્યુત્પત્તિમાં 'નાર' શબ્દનો શો અર્થ છે ?

- (A) પવન (B) નર
(C) જળ (D) અગ્નિ

(૨) ધર્મને કેટલી પુત્રી હતી ?

- (A) ૧૦ (B) ૧૧
(C) ૧૨ (D) ૧૩

(૩) યુગ કેટલા છે ?

- (A) પાંચ (B) ચાર
(C) છ (D) નવ

(૪) ભગવાન જનાર્દન જગતની ઉત્પત્તિ, સ્થિતિ અને સંહાર માટે કેટલી સંજ્ઞા ધારણ કરે છે ?

- (A) બે (B) ચાર
(C) પાંચ (D) ત્રણ

(૫) ભગવાન વિષ્ણુની પત્નીનું નામ શું હતું ?

- (A) લક્ષ્મી (B) પાર્વતી
(C) શયી (D) સરસ્વતી

(૬) હે દેવ ! “તારું નામ રુદ્ર છે, હવે તું રડીશ નહિ” – પ્રસ્તુત વાક્યાંશ કયા દેવ બોલે છે ?

- (A) વિષ્ણુ (B) બ્રહ્મા
(C) ઈન્દ્ર (D) શિવ

(૭) વિષ્ણુપુરાણ મુજબ કાલમાનની શરૂઆત _____ થી થાય છે.

- (A) કલ્પના (B) નામ
(C) વિશેષ (D) નિમેષ

(૮) સૂર્યનો આધાર ધ્રુવ છે, ધ્રુવનો શિશુમાર છે તથા શિશુમારનો આશ્રય _____ છે.

- (A) ઈન્દ્ર (B) લક્ષ્મી
(C) શ્રી નારાયણ (D) શિવ

(૯) વર્ષના અંતમાં પ્રત્યેક રાશિમાં કોણ બિરાજમાન હોય છે ?

- (A) બૃહસ્પતિ (B) શનિદેવ
(C) રાહુ (D) અશ્વિનીકુમારો

(૧૦) કયા વૃક્ષને જમ્બૂદ્વીપનાં નામનું કારણ માનવામાં આવે છે ?

- (A) પારિજાત (B) જમ્બૂ
(C) આમ્ર (D) અશોક

(૧૧) ચંદ્રમાનો રથ કેટલા પૈડા વાળો છે ?

- (A) ચાર (B) પાંચ
(C) ત્રણ (D) બે

(૧૨) ભરતને શેના પર મમતા જાગી ?

- (A) પુત્ર પર (B) પત્ની પર
(C) ધનસંપત્તિ પર (D) મૃગબાળ પર